

תקנות מחלות בעלי־חיים (שחיטת בהמות), התשכ"ד-1964^{2,1}

בתוקף סמכותי לפי סעיף 20 לפקודת מחלות בעלי־חיים, 1945 הסעיפים 14(א) ו־2(ד) לפקודת סדרי השלטון והמשפט, התש"ח-1948, והסעיפים 5, 15 ו־43 לחוק הפיקוח על מצרכים ושירותים, התשי"ח-1957, אני מתקין תקנות אלה:

1. ק"ת 1549, התשכ"ד, עמ' 837.
  - תיקונים:
    - ק"ת 1731, התשכ"ה, עמ' 2120;
    - ק"ת 2131, התשכ"ח, עמ' 187;
    - ק"ת 2294, התשכ"ט, עמ' 69;
    - ק"ת 2400, התשכ"ט (1.6.1969), עמ' 1578 [התשכ"ט (מס' 2)];
    - ק"ת 2425, התשכ"ט (31.7.1969), עמ' 1896 [התשכ"ט (מס' 3)];
    - ק"ת 2432, התשכ"ט (14.8.1969), עמ' 1973 [התשכ"ט (מס' 4)];
    - ק"ת 2439, התשכ"ט (28.8.1969), עמ' 2080 [התשכ"ט (מס' 5)];
    - ק"ת 2634, התשל"א (19.11.1970), עמ' 161;
    - ק"ת 2957, התשל"ג (18.1.1973), עמ' 611;
    - ק"ת 2977, התשל"ג (1.3.1973), עמ' 876 [התשל"ג (מס' 2)];
    - ק"ת 3128, התשל"ד (7.2.1974), עמ' 646;
    - ק"ת 3270, התשל"ה (19.12.1974), עמ' 502;
    - ק"ת 3295, התשל"ה (20.2.1975), עמ' 915 [התשל"ה (מס' 2)];
    - ק"ת 3413, התשל"ו (13.10.1975), עמ' 234;
    - ק"ת 3421, התשל"ו (30.10.1975), עמ' 317 [התשל"ו (מס' 2)];
    - ק"ת 3546, התשל"ו (22.6.1976), עמ' 1887 [התשל"ו (מס' 3)];
    - ק"ת 3702, התשל"ז (28.4.1977), עמ' 1496;
    - ק"ת 3805, התשל"ח (19.1.1978), עמ' 559;
    - ק"ת 3947, התשל"ט (22.2.1979), עמ' 726;
    - ק"ת 4116, התש"ם (28.4.1980), עמ' 1445;
    - ק"ת 4175, התשמ"א (30.10.1980), עמ' 114;
    - ק"ת 4218, התשמ"א (31.3.1981), עמ' 726 [התשמ"א (מס' 2)];
    - (ת"ט: ק"ת 4297, התשמ"ב עמ' 368);
    - ק"ת 4545, התשמ"ד (20.10.1983), עמ' 291;
    - ק"ת 4979, התשמ"ז (9.11.1986), עמ' 103. (תיקון שיעורי אגרות - התיקון לא הוכנס לנוסח התקנות);
    - ק"ת 5738, התשנ"ו (29.2.1996), עמ' 614;
    - ק"ת 6084, התשס"א (1.2.2001), עמ' 400;
    - ק"ת 6202, התשס"ג (14.10.2002), עמ' 71;
    - ק"ת 6327, התשס"ד (1.7.2004), עמ' 742;
    - ק"ת 6471, התשס"ו (30.3.2006), עמ' 618;
    - ק"ת 7037, התשע"א (2.10.2011), עמ' 3.
2. האגרות הנקובות בתקנות אלה הוצמדו למדר (תקנות אגרות חקלאיות (הצמדה למדר), התשמ"א-1981). הודעה ברבר האגרות המעודכנות פורסמה לאחרונה בק"ת 7023, התשע"א, עמ' 1266.

פרק ראשון: הוראות כלליות

סימן א': פרשנות

הגדרות

(תיקונים: התשכ"ג,
התשל"ג, התשנ"ו,
התשס"ו, התשע"ב)

1. תקנות אלה –
"אולם-שחיטה" – אולם שנקבע בתכנית בית המטבחים כמקום לשחיטת בהמות;
"אחראי לבית-המטבחים" – אדם או רשות מקומית המחזיק או מפעיל בית-מטבחים;
"בהמות" – בקר, כבשים, עזים, חזירים, גמלים, סוסים, פרדים, חמורים, או ארנבות, מלבד
אם הענין יחייב אחרת;
"בית-המטבחים" – מקום שיועד לשחיטת בהמות;
"בשר" – גופת בהמה, לרבות אבריה, דמה, עצמותיה, עורה וכל חלק אחר שלה;
"בשר גולמי" – בשר המיועד למאכל אדם במצבו הטבעי לאחר שחיטת הבהמה;
"חבילת בשר" – בשר המיועד למאכל אדם אשר עבר תהליך פירוק מעצמות השלד כולן או
מקצתן, חיתוך או טחינה ונארז בחבילה טרם הוצאתו מבית המטבחים;
"חבילת בשר מצונן" – חבילת בשר שכל חלק בה נמצא בטמפרטורה שבין אפס מעלות
צלזיוס ל-4 מעלות צלזיוס מעל לאפס, למעט חבילת בשר טחון;
"חבילת בשר טחון" – לרבות תוספות לה ולרבות חבילת בשר קצוץ, ולרבות תוספותיה;
"חבילת בשר טחון מצונן" – חבילת בשר טחון שכל חלק בה נמצא בטמפרטורה שבין אפס
מעלות צלזיוס ל-2 מעלות צלזיוס מעל לאפס;
"בשר מצונן" – (בוטלה);
"בשר טחון" – (בוטלה);
"בשר קפוא" – (בוטלה);
"בשר טרי" – (בוטלה);
"הרמה המרבית" – הרמה המרבית המותרת של שאריות ביולוגיות בבשר בהמה, כמפורט
ברשימה שערך מנהל השירותים הווטרינריים, בהסכמת מנהל שירות המזון במשרד
הבריאות, המעודכנת מזמן לזמן, ושהופקדה לעיון הציבור בלשכות המחוזיות של
השירותים הווטרינריים ובספריית המכון הווטרינרי בבית דגן.
"למכור" – לרבות להציע, להציג, לפרסם, להחזיק, להחסיק, להעביר, לשלוח, להוביל, למסור
למכירה וכן למיין ולהכין עבור תעשיית מוצרי-בשר;
"מנהל השירותים הווטרינריים" – לרבות מי שהוא הסמיך לעניין תקנות אלה, כולן או
מקצתן;
"רופא וטרינר" – רופא וטרינר שמנהל השירותים הווטרינריים הסכים שישימש אחראי לביצוע
פיקוח וטרינרי בבית-מטבחים ולבדיקת בשר;

"שארית ביולוגית" - כהגדרתה בתקנות מחלות בעלי חיים (בדיקת שאריות ביולוגיות),
התשנ"ד-1994.

"שחיטה" - לרבות נחירת בהמות לשם הפקת בשרן.

סימן ב': הקמת בית-מטבחים ומיתקניו

2. לא יקים אדם בית-מטבחים אלא לפי היתר מאת מנהל השירותים הוטרינריים
ובהתאם לתנאי ההיתר (להלן - היתר-הקמה).

הקמת בית
מטבחים

3. לא יתן מנהל השירותים הוטרינריים היתר-הקמה אלא לבתי מטבחים במקומות
המפורטים בתוספת שלוש עשרה אלא לאחר שהוגשו לו תכניות ומיפרטים של בית
המטבחים המתוכנן והוא אישר, לאחר התייעצות במנהל שירותי הרפואה, את התכנית וכן
שהמקום המיועד להקמת בית-מטבחים מתאים ליעודו.

מתן היתר הקמה
[תיקון התשמ"א
(מס' 2)]

4. לא יפעיל אדם בית-מטבחים אלא לאחר שמנהל השירותים הוטרינריים בדק את
מיתקניו ואישר בכתב כי בית המטבחים נבנה במקום ובהתאם לתכניות ולמיפרטים שאושרו
על-ידי ולתנאי היתר-הקמה.

הפעלת בית
מטבחים

4א. (א) לא יתן מנהל השירותים הוטרינריים היתר הקמה והפעלה לפי תקנות 3 ו-
4 לבתי מטבחים המיועדים לשחיטת בקר או לנחירת חזירים אלא לאלה שצויינו בתוספת
שלוש עשרה.

הגדלת מספר בתי
המטבחים
[תיקון התשמ"א
(מס' 2)]

(ב) על אף האמור בתקנת משנה (א) רשאי מנהל השירותים הוטרינריים להתיר
שחיטת בקר לצריכה מקומית בלבד בבתי מטבחים שיועדו לשחיטת צאן.

5. לא יוקם בתחום בית-מטבחים או בשטח הסמוך לו כל מיתקן או מבנה שהקמתו לא
אושרה מראש על-ידי מנהל השירותים הוטרינריים.

הקמת מבנים
ומיתקנים נוספים

6. האחראי לבית-מטבחים יחזיק אותו ואת דרכי הגישה אליו במצב תקין ומתאים
לשחיטת-בהמות.

החזקת בית
מטבחים

7. מצא מנהל השירותים הוטרינריים כי המבנים והמיתקנים בבית-מטבחים אינם
מתאימים לשחיטת-בהמות, יורה הוא לאחראי לבית המטבחים לבצע, תוך מועד שייקבע
על-ידי, התיקונים הדרושים לשם הפעלתו התקינה (להלן - התיקונים הדרושים), והאחראי
לכית המטבחים חייב לבצע התיקונים הדרושים.

תיקונים הדרושים

8. (א) החליט מנהל השירותים הוטרינריים כי לשם הבטחת עבודה תקינה בבית־מטבחים יש צורך להגדיל את המבנים, המיתקנים, דרכי הגישה או הציוד

הרחבות בית
מטבחים

(המשך בעמוד הבא)

הקיים או להוסיף על המבנים הקיימים (להלן – עבודות ההרחבה), יורה הוא בכתב לאחראי לבית המטבחים לבצע את עבודות ההרחבה עד למועד שייקבע על ידיו.
(ב) האחראי לבית המטבחים יבצע את עבודות ההרחבה במועד שנקבע בהודעת מנהל השירותים הוטרינריים.

9. לא ביצע האחראי לבית המטבחים את עבודות ההרחבה או התיקונים הדרושים, כולן או מקצתן, במועד שנקבע בהודעת מנהל השירותים הוטרינריים, יורה מנהל השירותים הוטרינריים על הפסקת שחיטת הבהמות בבית המטבחים עד להשלמת ביצוע עבודות ההרחבה או התיקונים הדרושים.

הפסקת השחיטה
בבית מטבחים

10. (בוטלה).

(תיקון התשכ"ט)

11. (א) אדם הנמצא בבית מטבחים או בתחום חצר בית המטבחים וכן המוביל בשר מבית המטבחים ילבש בגדי עבודה וישמור על נקיון אישי כפי שנקבע בתוספת הראשונה.
(ב) מכשירים המשמשים לשחיטת בהמה לטיפול בה או בבשרה, יהיו ממין שנקבע ויגוקו ויחזקו בהתאם להוראות התוספת השניה.

נקיון העובדים
והמכשירים
(תיקון התשכ"ה)

12. (א) בית מטבחים יחזק במצב נקי ויקויימו בו סידורי תברואה בהתאם להוראות שבתוספת השלישית.
(ב) בבית מטבחים ייעשו הסידורים ויימצאו המיתקנים, הציוד ומלאי חמרי נקיון וחיטוי המפורטים בתוספת השלישית.

נקיון בית
המטבחים

13. (א) האחראי לבית המטבחים יעסיק עובדים, לרבות שוחטים, במספר ובכושר מספיק לאחזקתו ולהפעלתו התקינה של בית המטבחים.
(ב) נראה למנהל השירותים הוטרינריים כי מספר העובדים המועסקים בבית המטבחים אינו מספיק לביצוע היעיל של העבודות בבית המטבחים או שעובר אינו מתאים לתפקידו, יורה הוא לאחראי לבית המטבחים להגדיל צוות העובדים או לשנות את הרכבו.
(ג) הורה מנהל השירותים הוטרינריים כאמור בתקנת משנה (ב), יבצע האחראי לבית המטבחים מיד כל הוראה שנתנה לו כאמור.

עובדים בבית
המטבחים

14. (בוטלה).

(תיקון התשל"ה)

15. (א) בשר או עור בהמה הנגועה באחת המחלות: גמרת, כלבת, דבר הבקר, דבר הסוסים או דלקת קרום החזה והריאות המידבקת בבקר יטופל בדרך שנקבע בתוספת הרביעית.

טיפול בבשר
ובעורות בבהמות
נגועות במחלה
(תיקון התשכ"ח)

(ב) עור בהמה הנגועה במחלה שאינה מאותן המחלות המנויות בתקנת משנה (א) לא יוצא משטח בית-המטבחים אלא לאחר שבוצעה בו פעולת חיטוי במיתקן חיטוי עורות וברוך שנקבעה בתוספת החמישית.

16. כל בית מטבחים יצוייד -

מיכלים ומיתקנים
להשמדת פסולין

(1) במיכלים מיוחדים במספר מספיק ובמצב תקין בנויים מתכת בלתי מחלידה, עם מכסה הנסגר על מנעול, וביניהם מיכלים ניידים, מותקנים על גלגלים, כפי שיאשר מנהל השירותים הוטרינריים;

(2) בבור רקב בעל גג מבטון מזויין ובו פתח ודלת הנסגרת באופן הרמטי, או במישרפה בגודל שיאפשר שריפת גופה שלמה.

17. (א) מנהל השירותים הוטרינריים רשאי להתיר ניצול פסולין שאינם מיועדים למאכל אדם או אסורים בשימוש אחר בהתאם להוראות תקנות אלה במפעל המיועד להכנת מוצרים מבשר, דם ועצמות.

ניצול פסולין על ידי
מפעל למוצרי בשר
(תיקון התשכ"ח)

(ב) לא יתן מנהל השירותים הוטרינריים היתר לפי תקנת משנה (א) אלא אם יוכח לו, להנחת דעתו, כי הובטה שהפסולין ינוצלו רק למטרות שלשמן התיר את ניצולם וכי אין בהעברתם למפעל תעשייתי או בניצולם לגרום להפצת מחלות.

(המשך בעמוד הבא)

18. (א) בית־מטבחים יצוייר במערכת מכנית תקינה לניפוח אויר בגופות (להלן – מערכת־ניפוח).

ניפוח גופות
וריאות
(תיקון התשכ"ה)

(ב) לא ינפח אדם גופה או ריאות אלא באמצעות מערכת־ניפוח.

(ג) על אף האמור בתקנת־משנה (ב), מותר לנפח גופה או ריאות שלא באמצעות מערכת־ניפוח מכנית בתנאי שיעברו בבית־המטבחים, מיד לאחר הניפוח, עיקור במיתקן מיוחד שאושר על ידי מנהל השירותים הוטרינריים.

סימן ג': פיקוח וטרינרי

19. (א) רשות מקומית תמנה, בהסכמת מנהל השירותים הוטרינריים, רופא וטרינר לפיקוח על בשר בכל צורה שהיא ועל בית־מטבחים.

מינוי רופאים
וטרינרים על ידי
רשות מקומית
(תיקון התשכ"ה)

(ב) מספר רשויות מקומיות רשאיות למנות רופא וטרינר לביצוע פיקוח וטרינרי על בית־המטבחים המופעל בתחום אחת מהן ועל בדיקת בשר בתחומן לאחר שהתאגדו באיגוד ערים לפי חוק איגודי־ערים, התשט"ו–1955, לביצוע מטרות אלה.

20. (א) על פי בקשת אחראי לבית־מטבחים רשאי מנהל השירותים הוטרינריים למנות רופא וטרינר המועסק בשירות המדינה לשמש רופא וטרינר בבית־המטבחים המופעל על ידיו.

מינוי רופא וטרינר
ממשלתי

(ב) הוראות תקנה 19 לא יחולו על בית־מטבחים שמונה לו רופא וטרינר בהתאם להוראות תקנת־משנה (א).

21. (א) מינתה רשות מקומית מספר רופאים לפיקוח על בית־מטבחים, תמנה היא את אחד מהם, לאחר שקיבלה לכך הסכמת מנהל השירותים הוטרינריים, לשמש כמנהל בית־המטבחים (להלן – מנהל בית־המטבחים).

מינוי מנהל בית
מטבחים
(תיקון התשכ"ה)

(ב) נמצא בית־מטבחים בפיקוחו של רופא וטרינר אחד ישמש הוא, לענין תקנות אלה, כמנהל בית־המטבחים.

22. מנהל בית־מטבחים יקבע סדרי הפיקוח הוטרינרי וארגונו בבית־המטבחים.

פיקוח וטרינרי
(תיקון התשכ"ה)

23. (א) מנהל השירותים הוטרינריים רשאי לבטל הסכמתו להעסקת רופא וטרינר, בין בדרך של קבע ובין בדרך של ארעי, אם, לדעתו, הרופא הוטרינר אינו מוכשר למלא תפקידו או נוהג ברשלנות חוזרת במילוי תפקידו או שאינו ממלא בדיוקנות הוראות תקנות אלה, או שהורשע בעבירה שלדעת מנהל השירותים הוטרינריים אינה הולמת את תפקידו.

ביטול מינוי רופא
וטרינר
[תיקונים: התשכ"ה,
התשכ"ט (מס' 2)]

(ב) ביטל מנהל השירותים הוטרינריים הסכמה שניתנה להעסקת רופא וטרינר לא שמש הוא כרופא וטרינר מיום בו תימסר לידיו הודעה על ביטול ההסכמה.

24. (א) סירב מנהל השירותים הוטרינריים לתת הסכמתו למינוי רופא וטרינר או שביטל הסכמתו להעסקת רופא וטרינר כאמור בתקנה 23(א), רשאי הרופא הוטרינר או אחראי לבית־מטבחים לערור בפני ועדת־ערר של שלושה ששניים מחבריה אינם עובדי־מדינה ושתמונה על ידי שר החקלאות.

ערר על החלטת המנהל (תיקון התשכ"ה)

(ב) הגשת ערר על החלטת מנהל השירותים הוטרינריים לא תעכב ביצוע החלטת המנהל כאמור בתקנה 23.

25. בעד שחיטת כל בהמה בבית־המטבחים הנמצא בפיקוח רופא וטרינר שמונה בהתאם להוראות תקנה 19 או תקנה 20 ישלם האחראי לבית־המטבחים אגרה בשיעור של 23.5 ש"ח לראש.

אגרות שחיטה [תיקונים: התשכ"ט (מס' 2), (מס' 4), התשע"ב]

סימן ד': היתר־כניסה

26. (א) לא יכנס אדם לבית־מטבחים, אלא אם ניתן לו היתר־כניסה בכתב מאת מנהל בית־המטבחים.

רשות כניסה לבית מטבחים

(ב) היתר־כניסה לבית־מטבחים יינתן רק לאדם שמלאו לו 16 שנה, ושנמצא, בכדיקה שבוצעה בו תוך 30 יום שלפני המועד בו מבקש הוא להיכנס לבית־המטבחים, על ידי רופא ממשלתי, בריא מכל מחלה מידבקת.

27. לא יכנס לבית־מטבחים אדם הנגוע במחלה מידבקת לבני־אדם.

איסור כניסה לאדם נגוע במחלה מידבקת

28. היתר־כניסה לבית־מטבחים יינתן לתקופה שלא תעלה על שנה אחת.

תוקף היתר

29. מנהל בית־המטבחים רשאי לסרב לתת היתר־כניסה לבית־מטבחים, להתלותו או לבטלו אם מבקש ההיתר או המחזיק בו עשה אחד מאלה:

ביטול היתר

(1) לא מילא אחרי הוראה מהוראות תקנות אלה;

(2) הפריע לבאי בית־המטבחים בניצוע תפקיריהם;

(3) סירב לציית להוראות הרופא הוטרינר בבית־המטבחים;

(4) נמצא נגוע במחלה מידבקת;

(5) גרם במזיד נזק לבית־מטבחים או לציודו.

פרק שני: שחיטת בהמות

30. (א) לא ישחוט אדם בהמה מחוץ לבית מטבחים.
(ב) על אף האמור בתקנת משנה (א), רשאי מנהל השירותים הוטרינריים להתיר, בתנאים שאישר, שחיטה המיועדת להפקת בשר להזנת חיות בגן חיות, במבנה הנמצא בגן חיות.
- מכירת בשר
31. לא ימכור אדם בשר שאינו נושא עליו חותם לפי תקנה 54(א).
- איסור שחיטת בהמות ללא תווית סימון או ללא תעודת רישום (תיקון התשל"ז)
32. (א) לא יוכנסו לשטח בית-מטבחים אלא בהמות המיועדות לשחיטה.
(ב) לא יישחט בבית המטבחים בקר אשר לא סומן בתווית סימון, או אינו מלווה בתעודת רישום, בהתאם לתקנות מחלות בעלי-חיים (רישום, סימון והובלה של בקר), התשל"ו-1976, אלא לפי היתר מאת מנהל השירותים הוטרינריים או מי שהסמיך לענין תקנה זו.
(ג) נשחט בקר אשר לא סומן או אינו מלווה בתעודת רישום כאמור בתקנת משנה (א) רשאי רופא וטרינר לעכב את הבשר עד לקבלת הוראות מאת מנהל השירותים הוטרינריים או מי שהסמיך לענין תקנה זו.
(ד) לא יישחטו בבית-מטבחים גמלים אשר לא סומנו בהתאם לתקנות מחלות בעלי-חיים (סימון גמלים), התשכ"ב-1962, אלא לפי היתר מאת מנהל השירותים הוטרינריים או מי שהסמיך לענין תקנה זו.
(ה) רופא וטרינר יסיר תווית סימון מכל בהמה שחוטה ויעבירנה ללשכה הוטרינרית האיזורית.
(ו) רופא וטרינר יטביע חותם בית המטבחים בתעודת רישום בקר, כמשבצת שנועדה לכך, ויחזירנה ללשכה הוטרינרית האיזורית.
- הוצאת בהמה משטח בית המטבחים
33. לא תוצא משטח בית המטבחים בהמה אלא לפי היתר בכתב מאת רופא וטרינר ממסלתי.
- החזקת בהמה לפני השחיטה (תיקון התשכ"ח)
34. (א) לא ישחוט אדם בהמה בבית-מטבחים אלא אם הוחזקה לשם בדיקה ותצפיות של לא פחות מאשר 12 שעות ולא יותר מאשר 6 ימים (להלן – תקופת החזקה) לפני השחיטה במבנה מיוחד לכך בתוך בית המטבחים (להלן – מבנה התצפיות).
(ב) רופא וטרינר רשאי להפחית את תקופת החזקה לתקופה שאינה קצרה מארבע שעות לגבי בהמות שטרם נגמלו.
(ג) מנהל השירותים הוטרינריים רשאי להתיר, בהודעה בכתב, קיצור תקופת

- (ד) הרופא הוטרנר יקבע מועד הכנסת הבהמות למבנה התצפיות.
35. על אף האמור בתקנה 34 רשאי מנהל השירותים הוטרנריים להתיר החזקת בהמה במבנה תצפית הנמצא מחוץ לתחום בית המטבחים, אך בתחום הרשות המקומית בה נמצא בית המטבחים, אם מבנה התצפית הוקם בהתאם לתכניות ובמקום שנקבע על-ידי.
- בניית מבנה תצפית מחוץ לתחום בית המטבחים
36. (א) בהמה המובאת לבית המטבחים תיברק באותו בית-מטבחים לפני שחיתה על-ידי רופא וטרנר לפני השחיטה [תיקון התשל"ו (מס' 2)]
- (ב) רופא וטרנר, שברק בהמה לפי הוראות תקנת משנה (א), יתיר, ידחה או יאסור את השחיטה, או יורה לבצע בבהמה כל פעולה שיקבע בהתאם להוראות התוספת הששית.
- (ג) נוסף לאמור בתקנות משנה (א) ו-(ב), ישלח רופא וטרנר למכון הוטרנרי של משרד החקלאות דוגמאות של דם או איברים לשם איבחון מחלות בעלי-חיים, כפי שיוּרה מנהל השירותים הוטרנריים.
- בדיקה על-ידי רופא וטרנר לפני השחיטה
37. (א) מנהל בית המטבחים יקבע, בהודעה שתפורסם במקום בולט בשטח בית המטבחים, את הימים והשעות המיועדים לשחיטת-בהמות בבית המטבחים.
- (ב) בימים ובשעות שנקבעו כאמור לשחיטה יימצא בבית המטבחים הרופא הוטרנר.
- מועד השחיטה בבית המטבחים
38. מנהל השירותים הוטרנריים יקבע בהודעה בכתב אל מנהל בית המטבחים את מספר הבהמות מסוג מסויים שאפשר לשחוט בקבוצה אחת באולם השחיטה.
- שחיטה בקבוצה
39. לא יכניס אדם לאולם-השחיטה מספר בהמות העולות על קיבולו כפי שנקבע על-ידי מנהל השירותים הוטרנריים.
- היקף השחיטה
40. לא תוכנס בהמה לאולם-השחיטה בבית המטבחים אלא אם האולם נקי ולא נמצא בו בשר משחיטה קודמת.
- ניקוי אולם לפני השחיטה
41. לא תוכנס בהמה לאולם-השחיטה בבית המטבחים אלא לשם ביצוע פעולות הדרושות לשם שחיטתה המיידית.
- הכנסת בהמות לאולם השחיטה
42. מנהל השירותים הוטרנריים רשאי לקבוע בהוראות בכתב את סוגי הבהמות שמותר לשחטם באותו בית-מטבחים, ולא תישחט בהמה בבית-מטבחים אלא אם היא מסוג ששחיתה הותרה כאמור.
- ייעוד בית מטבחים לשחיטת בהמות מסוג מסויים

43. לא תבוצע שחיטת בהמות בבית מטבחים בשעות החשיכה אלא אם קיימים באולמי השחיטה, ברפתות ובדרכי הגישה לבית המטבחים מיתקני תאורה מלאכותיים מתאימים לדעת מנהל השירותים הוטרינריים.

שחיטת בהמות
בחשכה

44. אדם העוסק בכפיתת בהמה, הפלטה ושחיטתה ישתמש במכשירים וינקוט בשיטות שיקטינו צער וכאב מהבהמה.

מניעת צער בעלי
חיים

45. שחיטת הבהמה, פשיטת עורה וביתור הגופה ייעשו רק באולם השחיטה.

מקום שחיטת
הבהמות

46. (א) פשיטת-עורות מהבהמות מכל הגילים תבוצע בשלמותה ובמהירות מיד לאחר שחיטת הבהמה.

טיפול בקרביים
ובעורות

(ב) העורות יועברו מיד לאחד פשיטתם מהגופה אל המיתקן המיועד לאיחסונום או לטיפול מיוחד בהם.

(ג) כרסים ומעיים יורחקו מיד לאחר הוצאתם מהגופה מאולם השחיטה אל האגף המיועד להרקתם וניקויים.

47. כל חלקי בהמה שנשחטה יסומנו בבית המטבחים מיד לאחר השחיטה בסימן-זיהוי אחיד לכל בהמה.

סימון אחיד לחלקי
בהמה שנשחטה

48. לא תבוצע שחיטת בהמות אלא כשרופא וטרינר נמצא במקום.

שחיטה רק
כשרופא הוטרינר
במקום

פרק שלישי: הטיפול בבהמות לאחר השחיטה

49. רופא וטרינר יבדוק כל בהמה שנשחטה בבית-מטבחים מיד לאחר שחיטתה בהתאם להוראות שבתוספת השביעית.

בדיקה על ידי
רופא וטרינר לאחר
השחיטה

50. בשר הבהמה ייבדק בהתאם להוראות תקנה 49 רק באותו בית-מטבחים בו נשחטה הבהמה ממנה הופק הבשר.

בדיקה בבית
מטבחים

51. (א) רופא וטרינר שבדק בהמה יורה על העברת חלקי־בהמה לבדיקה במכון הוטרינרי של משרד החקלאות בבית־דגן (להלן – המכון הוטרינרי) במקרים המפורטים בתוספת השמינית ובכל מקרה נוסף שיתגלה חשד למחלה, לפגע או לזיהום, אשר, לדעתו, מחייבים בדיקה מעברתית (להלן – דוגמאות לבדיקה מעברתית).

(ב) דוגמאות לבדיקה מעברתית יש לשלוח בדרך ומחלקים המפורטים בתוספת השמינית.

(ג) בעד בדיקה במכון הוטרינרי של דוגמה לבדיקה מעברתית של בשר טרי או קפוא ישלם בעל הבשר אגרה בשיעור של 183 ש"ח.

(ד) בשר שממנו נלקחה דוגמה בהתאם להוראות תקנת־משנה (א) יוחסן על חשבון בעליו בבית־קירור ויוחזק בו עד לקבלת תוצאות הבדיקה.

52. רופא וטרינר שבדק בהמה בהתאם להוראות תקנה 49, או שנמסרו לידי תוצאות הבדיקה במכון הוטרינרי של דוגמאות שנשלחו לבדיקה מעברתית, רשאי להחליט על פסילת הבשר או על אישורו למכירה בהתאם לממצאי הבדיקה המעברתית או הוראות התוספת התשיעית.

53. בעת בדיקת הבשר המבוצעת על ידי רופא וטרינר בהתאם להוראות תקנות אלה לא יהיה נוכח אדם שלא הורשה לכך על ידי הרופא הוטרינר או מנהל השירותים הוטרינריים.

54. (א) בשר בהמה שנשחטה בבית־מטבחים ונמצא מתאים למכירה בבדיקה שנעשתה בו על ידי הרופא הוטרינר, יסומן על ידיו בחותם הכולל את המלים "בדוק והותר" וציון בית המטבחים שבתחומו בוצעה השחיטה.

(ב) בשר בהמה שנשחטה בבית־מטבחים ונמצא בבדיקה שנעשתה בו על ידי הרופא הוטרינר כבלתי־ראוי למכירה, או הטעון בדיקה נוספת כדי לעמוד על מידת התאמתו למכירה, יסומן על ידי הרופא הוטרינר מיד לאחר בדיקתו הראשונה בצורה ברורה ובוולטת במלים "פסול" או "טעון בדיקה נוספת" וציון בית־המטבחים שבתחומו בוצעה השחיטה.

(ג) האחראי לבית־מטבחים יכין החותם בהתאם להוראות נוספות שיקבל ממנהל השירותים הוטרינריים והרופא הוטרינר ישתמש בו בהתאם להוראות שיינתנו כאמור.

55. (א) בשר שנפסל יושמד בתחום בית המטבחים או יועבר להשמדה במישרפה או במפעל תעשייתי במיתקנים ובדרך שנקבעה בתוספת הרביעית.

(ב) לא ישולמו פיצויים בעד בשר שנפסל והושמד בהתאם לתקנות אלה.

בדיקה מעברתית של בשר
[תיקונים:
התשכ"ח, התשל"ג,
התשל"ו (מס' 3),
התשל"ט, התשמ"ז]

פסילה או אישור של בשר

נוכחים בעת בדיקה וטרינרית

סומון בשר לאחר בדיקה

השמדת בשר פסול

56. (א) לא יקלף אדם מבשר, בבית המטבחיים או בתחום חצר בית המטבחיים רקמות חיבוריות, רקמות שומניות, שרירים תת־עוריים, פסציות או עורקים וורידים.
(ב) על אף האמור בתקנת־משנה (א) רשאי אדם לקלף רקמות שומניות

איסור קילוף
(תיקונים: התשל"ג,
התשל"ד)

(המשך בעמוד הבא)

מאזור הכליות מאזור הכסל (Flank) ועורקים וורידים מאזור מרוב היוגולריס שבצוואר.

57. (א) לא יוביל אדם בשר מתחום בית מטבחים אלא ברכב בעל ארגו קיבול המצויד ביחידת קירור עצמאית תקינה.

(ב) (נמחקה).

(ג) בשר גולמי, למעט קרביים ורגליים, יהיה תלוי בכלי הרכב על מיתקן תליה ממתכת בלתי מחלידה באופן שלא יגע ברצפת כלי הרכב.

(ד) בשר גולמי יוכל במכונית להובלת בשר, כאשר הטמפרטורה בו אינה עולה על 8 מעלות צלזיוס מעל האפס; הבשר יהיה תלוי על מיתקן תליה ממתכת בלתי-מחלידה, באופן שלא יגע ברצפת כלי הרכב.

(ה) קרביים ורגליים יובלו בכלי רכב להובלת בשר במכלים מכוסים בדרך שתמנע מגע עם הבשר המובל במכונית; המכל והמכסה יהיו עשויים חומר מוצק הניתן לחיטוי.

(ו) עורות של בהמה לא יובלו במכונית שבה מובל בשר.

(ז) לא יוסעו אדם או בעל חיים בבית הקיבול של כלי הרכב להובלת בשר.

57א. (א) לא ידרוש אדם ולא יקבל, בין בעצמו ובין על ידי אחרים, בשר שלא בדרך של מכירה במחיר השוק ממוכר ברצון לקונה ברצון או בתוקף סמכות המסורה לו על פי חיקוק.

(ב) בתקנה זו "אדם" – אדם העושה שירות בכל הנוגע לבהמה ולבשרה, מתחילת כל בריקה או טיפול הנעשה לצורך שחיטתה ועד להעברת בשרה לידי הצרכן.

57א¹. (א) בכל בית מטבחים יוקם בית קירור שנפחו מתאים לשיעור השחיטה היומית של בית המטבחים בהתאם לתכנית ולמפרטים שאישר מנהל השירותים הוטרינריים.

(ב) בתוך בית קירור יותקן תא הקפאה בגודל מתאים שבו תשרור בכל עת טמפרטורה שלא תעלה על 10 מעלות צלזיוס מתחת לאפס.

58. לא יוציא אדם בשר גולמי מתחום בית מטבחים אלא לאחר שעבר אחד התהליכים המפורטים להלן:

(1) צינון לטמפרטורה של 8 מעלות צלזיוס לפחות מעל לאפס;

(2) הקפאה לטמפרטורה של 10 מעלות צלזיוס לפחות מתחת לאפס.

1. תקנה 57 הוספה, על אף קיומה של תקנה קודמת עם מספר זהה.

2. תחילת תיקון התשמ"ד לגבי תקנה זו ביום 21.10.1985.

הובלת בשר מבית
המטבחים
(תיקונים:
התשמ"ד, התשס"ו)

קבלת בשר על ידי
עושה שירות
(תיקון התשכ"ה)

בית קירור
(תיקון התשמ"ד)

צינון בשר
(תיקון התשס"ו)

**תנאים להכנת
חבילת בשר
(תיקונים:
התשכ"ח, התשס"ו)**

1.59 (א) לא יכין אדם חבילת בשר בבית מטבחיים ולא ימכור אדם חבילת בשר שהוכנה בבית מטבחיים אלא אם כן הוא בית מטבחיים תעשייתי כמשמעותו בתקנה 75 ולפי היתר מאת מנהל השירותים הוטרינריים (להלן – היתר להכנת חבילת בשר).

(ב) מנהל השירותים הוטרינריים יוציא היתר להכנת חבילת-בשר אם הוכח לו כי ההכנה תבוצע בתנאים אלה:

- (1) מבנה מיוחד נועד לשמש רק לפירוק-בשר (להלן – המבנה);
- (2) קירות המבנה מצופים חרסינה עד לגובה שני מטרים לפחות;
- (3) המבנה מצוייד במערכת מיווג-אוויר המחזיקה בו טמפרטורה שאינה עולה על 14 מעלות צלזיוס מעל לאפס;
- (4) המבנה מצוייד בחדר-קירור מיוחד להחזקת הבשר המפורק מעצמות כשהטמפרטורה שבו אינה עולה על 2 מעלות צלזיוס מעל לאפס;
- (5) המבנה מצוייד בחדר הקפאה מהירה להקפאת הבשר עד לטמפרטורה פנימית של לפחות 18 מעלות צלזיוס מתחת לאפס;
- (6) המבנה מצוייד בחדר החסנת בשר קפוא בו הטמפרטורה לא תעלה על 18 מעלות צלזיוס מתחת לאפס;
- (7) המבנה מצוייד בשולחנות, מיכלים, אצטבאות, מדפים, עגלות-יד וכלי-עבודה ממתכת בלתי-מחלידה או מחומר תברואתי אחר;
- (8) חדרי המבנה מצויידים במד-חום ורשם-טמפרטורה אוטומטיים, הפועלים במצב תקין.

(ג) היתר להכנת חבילת-בשר יינתן לתקופה של שנה אחת.

- (ד) רשאי מנהל השירותים הוטרינריים לבטל או להתלות היתר להכנת חבילת-בשר אם נוכח כי הכנת חבילת-בשר אינה מבוצעת בהתאם להוראות תקנות אלה.
- (ה) על חבילת בשר טחון מצונן, יחולו, נוסף על האמור בתקנה זו, הוראות צו הפיקוח על מצרכים ושירותים (בשר טחון), התשל"ו-1975, או צו הפיקוח על מצרכים ושירותים (בשר טחון חי מתובל), התשל"ו-1975 (להלן – צווי הפיקוח), לפי הענין.

**תנאים להכנת
חבילת בשר
(תיקונים:
התשכ"ח, התשס"ו)**

1.60 (א) לא יכין אדם חבילת בשר בבית מטבחיים אלא במבנה שהטמפרטורה בו אינה עולה על 14 מעלות צלזיוס מעל לאפס, ואולם על חבילת בשר טחון מצונן יחולו הוראות צווי הפיקוח, לפי הענין.

(ב) בשר שפורק, בותר לכתרים ולא נארו בחבילות יוסן, מיד לאחר שבוצעו בו פעולות הפירוק והביתור, לא יותר מאשר 24 שעות בחדר-קירור שהטמפרטורה שבו אינה עולה על 2 מעלות צלזיוס מעל לאפס.

1. בתיקון התשכ"ח הוחלפו תקנות 59 ו-60 וניתנה לשתיהן כותרת זהה.

(ג) חבילת בשר, למעט חבילת בשר טחון מצונן שקוימו לגביה הוראות צווי הפיקוח, לפי הענין, וחבילת בשר מצונן, יוקפאו בחדר הקפאה מהירה מיד לאחר אריזתן, לטמפרטורה שלא תעלה על המפורט להלן:

(1) חבילת בשר טחון קפוא – 18 מעלות צלזיוס מתחת לאפס;

(2) חבילת בשר קפוא שאינו טחון – 12 מעלות צלזיוס מתחת לאפס.

**נוכחות רופא
וטרינר וממכירותיו
(תיקון התשכ"ח)**

61. (א) הכנת חבילת בשר תיעשה אך ורק בנוכחות רופא וטרינר.

(ב) רופא וטרינר רשאי ליטול חבילת בשר לבדיקה במכון וטרינרי.

**אריזת חבילת בשר
(תיקונים:
התשכ"ח, התשס"ו)**

62. (א) חבילת בשר תיארז בהיקף, בשיטה ובחומר אריזה שיאושרו על ידי מנהל השירותים הוטרינריים.

(ב) לכל חבילת בשר תילוה תווית ובה יצוינו פרטים אלה:

(1) מקום המפעל בו הוכנה חבילת הבשר ושם המפעל;

(2) תאריך הכנת חבילת הבשר, או מספר סימון צוות הייצור;

(3) הוראות להחזקה ושימוש בבשר – בהתאם להנחיות מנהל השירותים הוטרינריים;

(4) שם הרופא הוטרינר האחראי לפיקוח על הכנת חבילת הבשר או סימון זיהוי שלו שאושר על ידי מנהל השירותים הוטרינריים.

(ג) התווית תצורף לכל חבילת בשר באופן שלא ניתן להורידה בקלות ושניתן יהיה לקרוא את הכתוב בתווית מעל פני החבילה בעוד הבשר ארוז בה.

(ד) על אריזה של חבילת בשר טחון מצונן יחולו, נוסף על האמור בתקנה זו, הוראות צווי הפיקוח, לפי הענין.

**הוצאת חבילת
בשר מהכנה
והובלתה
(תיקון התשס"ו)**

63. (א) לא יוציא אדם חבילת בשר מהמכנה שהוכנה בו אלא אם כן היא חבילת בשר טחון מצונן שקוימו לגביה הוראות צווי הפיקוח לפי הענין, חבילת בשר מצונן או חבילת בשר שהוקפאה לפי תקנות אלה, וכל חלק שבה מצוי בטמפרטורה שאינה עולה על הטמפרטורה שנקבעה לסוגה בתקנה 60(ג).

(ב) לא יוביל אדם חבילת בשר מן המפורטות להלן אלא ברכב כאמור בתקנה 57(א), שהטמפרטורה בארגו הקיבול בו, במשך כל זמן ההובלה, אינה עולה על המפורט להלן:

(1) חבילת בשר טחון קפוא – 18 מעלות צלזיוס מתחת לאפס;

(2) חבילת בשר קפוא שאינו טחון – 12 מעלות צלזיוס מתחת לאפס;

(3) חבילת בשר טחון מצונן – 2 מעלות צלזיוס מעל לאפס;

(4) חבילת בשר מצונן שאינו טחון – 4 מעלות צלזיוס מעל לאפס.

64. (א) כל בשר שהוכן בהתאם להוראות תקנות 59, 60 ו-61 יועבר רק בליווי תעודה שמולאה ונחתמה בידי הרופא הוטרינר בהתאם לדוגמא המפורטת בתוספת העשירית.

(ב) תעודה שהוצאה על פי הוראות תקנת-משנה (א) תוכן במקור ו-4 העתקים; המקור יימסר בידי נהג המכונית בה מועבר הבשר למקום היעד, העתק אחד יישלח למנהל השירותים הוטרינריים, העתק שני יישלח לרופא הוטרינר של הרשות המקומית אשר בתחומה יימכר הבשר, העתק שלישי יישלח לרופא לשכת הבריאות המחוזית והעתק רביעי יישאר בידי מוציא התעודה.

תעודה וטרינרית
לבשר מפורק
(תיקון התשל"א)

65. לא יעביר אדם ולא יכניס אדם בשר גולמי מתחום הרשות המקומית או איגוד-ערים שבתחומם הופק הבשר משחיטה לתחום רשות מקומית או איגוד-ערים אחר אלא אם קוימו באותו משלוח של בשר כל אלה:

(1) הוא בשר בהמה שנשחטה בבית-מטבחים ושלהפעלתו וניהולו ניתן היתר לפי תקנה 2 לתקנות מחלות בעלי-חיים (הקמת בתי-מטבחים ובתי-נחירה והפעלתם), התשכ"ח-1967 (להלן - בית-מטבחים המופעל כדין);

(2) נושא טביעת-חותם של בית-מטבחים המופעל כדין שהוטבע בו בהתאם להוראות תקנה 54;

(3) מלווה בתעודה וטרינרית שהוצאה בהתאם להוראות תקנה 66.

העברת בשר גולמי
[תיקונים:
התשכ"ט (מס' 2),
התשס"ו]

66. (א) רופא וטרינר של בית-מטבחים המופעל כדין יתן תעודה וטרינרית בנוסף שבתוספת האחת-עשרה (להלן - מוציא התעודה) לכל אדם המבקש להעביר בשר שהופק באותו בית-מטבחים לתחום רשות מקומית או איגוד-ערים שנית מטבחים כאמור אינו נמצא בתחום שיפוטו (להלן - רשות מקומית אחרת); התעודה האמורה תהא תקפה רק אם נרשמה על טופס רשמי שמוציא התעודה קיבלו במשרד החקלאות והוא רשם בה את כל הפרטים הדרושים, בשלמות ובדייקנות.

(ב) מוציא התעודה ישלח העתק מכל תעודה וטרינרית שהוצאה על ידיו, מיד לאחר שהוצאה, לרופא הוטרינר של הרשות המקומית האחרת.

(ג) הרופא הוטרינר שביצע את בדיקת-המשנה בבשר שהגיע לרשות המקומית האחרת, יציין על גבי העתק התעודה שקיבל ממוציא התעודה את דבר ביצוע בדיקת-המשנה ואת תוצאותיה ויחזיר את ההעתק למוציא התעודה.

תעודה וטרינרית
לבשר גולמי
[תיקונים:
התשכ"ט (מס' 2),
התשס"ו]

67. (א) הכניס אדם בשר גולמי לפי תקנה 65, יעבירו ללא-עיוכב למקום המיועד לבדיקת-משנה כאמור בתקנה 68.

(ב) תעודה וטרינרית שהוצאה על פי הוראות תקנת-משנה (א) לתקנה 66 תישמר בידי מכניס הבשר מעת הוצאת הבשר מבית המטבחים ועד למכירתו לצרכן ותוצג בפני הרופא הוטרינר של רשות מקומית לתחומה הוכנס הבשר.

הצגת בשר לבדיקת
משנה
[תיקונים:
התשכ"ח, התשס"ו]

68. (א) רופא וטרינר של רשות מקומית יברוק בבדיקת־משנה בשר גולמי שיובא לתחום־שיפוטה של הרשות המקומית או איגוד־ערים בהם הוא פועל ויאסור מכירת הבשר כל עוד לא נברק על ידיו (להלן – בדיקת־משנה).

בדיקת משנה
(תיקונים:
התשכ"ח, התשס"ו)

(ב) בדיקת־משנה תיעשה בתוך אולם מיוחד בתחום בית המטבחים של הרשות המקומית שאליה יובא הבשר או במקום אחר בתחום הרשות המקומית שאושר על ידי מנהל השירותים הוטרינריים למטרה זו.

(ג) על בשר שנברק בבדיקת־משנה ונמצא ראוי למכירה יטבוע החותם בדרך ובצורה שנקבעו בתקנה 54.

(ד) הוראות תקנות 51, 52, ו־55 יחולו על בדיקת־משנה לפי תקנה זו, בשינויים המחוייבים.

(ה) רופא וטרינר של הרשות המקומית שאליה הוכנס הבשר רשאי לקבוע את שעות ביצוע בדיקת־המשנה, באישור מנהל השירותים הוטרינריים.

(ו) מנהל השירותים הוטרינריים רשאי לתת הוראה בכתב לרופאים הוטרינרים של הרשות המקומית בדבר הליכי בדיקת־המשנה.

69. (א) לא יתיר רופא וטרינר של רשות מקומית מכירת בשר גולמי שיובא מתחום רשות מקומית או איגוד־ערים אחד למשנהו כשהוא:

בדיקת מעבדה
נוספת
[תיקונים: התשכ"ט
(מס' 3), התשל"ג,
התשל"ו (מס' 3),
התשל"ט, התשמ"ז,
התשס"ו]

(1) אינו מלווה בתעודה וטרינרית שהוצאה על פי הוראות תקנה 66; הרופא הוטרינר יקח דוגמא מאותו בשר וישלח אותה לבדיקה במכון הוטרינרי;

(2) כשהתעודה הוטרינרית אינה ממולאת בשלמותה ובדייקנות, אלא אם לקח הרופא הוטרינר דוגמא מאותו בשר ושלחה לבדיקה במכון הוטרינרי.

(ב) בשר שממנו נלקחה דוגמא בהתאם להוראות תקנת־משנה (א) יאוחסן על חשבון בעליו בבית־קירור ויוחזק בו עד לקבלת תוצאות בדיקת המכון הוטרינרי.

(ג) בעד בדיקת דוגמת בשר במכון הוטרינרי ישלם בעל הבשר למכון הוטרינרי אגרה של 183 ש"ח.

70. (א) בשר קפוא או בשר מצונן המוכנס לתחום רשות מקומית אחת או תחום איגוד־ערים אחד מתחום רשות מקומית או איגוד־ערים אחר, ייברק לפני מכירתו על ידי הרופא הוטרינר של הרשות המקומית שלתחומה הוכנס (להלן – בדיקת־משנה לבשר קפוא).

בדיקת בשר קפוא
(תיקונים:
התשכ"ח, התשמ"ז)

(ב) הוראות תקנה 68 יחולו אף על ביצוע בדיקת־המשנה לבשר קפוא.

(ג) מנהל השירותים הוטרינריים רשאי להורות בדיקת בשר קפוא בתנאים ובשיטה אחרים מאלו שנקבעו על פי הוראות תקנות אלה.

מכירת בשר
(תיקונים:
התשכ"ח, התשס"ו)

71. לא ימכור אדם בשר גולמי או בשר קפוא או בשר מצונן הטעון בדיקת־משנה לפי הוראות תקנות 68 או 70 אלא אם הוא נושא החותם שהוטבע בו בהתאם להוראות תקנות אלה.

(המשך בעמוד הבא)

72. (א) העברת בשר קפוא מאניה לבית־קירור מאושר או מבית־קירור מאושר למשנהו לא יראו אותה כהכנסת הבשר לתחום רשות מקומית שבו נמצא בית־הקירור שאליו הועבר הבשר.
- (ב) בתקנה זו "בית־קירור מאושר" – בית־קירור שאושר על־ידי מנהל השירותים הוטרינריים בכתב כמתאים לאיחסון בשר קפוא.
- 72א. לא יוביל אדם בשר קפוא אלא במכונית להובלת בשר אשר הטמפרטורה בה אינה עולה על 18 מעלות צלסיוס מתחת לאפס.
73. (א) בעד בדיקת־משנה לבשר גולמי שתבוצע בו בהתאם להוראות תקנה 68 תגבה רשות מקומית אגרה בשיעור של 0.22 ש"ח לכל קילוגרם.
- (ב) בעד בדיקת־משנה לבשר קפוא שתבוצע בו בהתאם להוראות תקנה 70 תגבה רשות מקומית אגרה בשיעור של 0.10 ש"ח לכל קילוגרם בשר.
74. (א) הוראות תקנות 65, 66 לא יחולו על בשר שהוכן בהתאם להוראות תקנה 59 ונארו בהתאם להוראות תקנה 62.
- (ב) מנהל השירותים הוטרינריים רשאי להורות על בדיקות־משנה של בשר שהוכן או נארו בהתאם להוראות תקנות 59 או 62.
75. רשאי מנהל השירותים הוטרינריים לאשר בית־מטבחים כבית־מטבחים תעשייתי אם הוא בנוי, מצויד וקיימים בו הסיכורים ועומדים לרשותו השירותים המפורטים בתוספת השתים־עשרה ואם יש לו רישיון יצרן לפי צו הפיקוח על מצרכים ושירותים (הסחר במזון, ייצורו והחסנתו), התשכ"א–1960.
76. (א) הוראות תקנות 65, 66, 67, 68, 69, 71 ו־73 לא יחולו על בשר שהופק מבית־מטבחים שאושר על־ידי מנהל השירותים הוטרינריים בהתאם להוראות תקנה 75 כבית־מטבחים תעשייתי והמלווה בתעודה וטרינרית בהתאם לתוספת העשירית.
- (ב) תעודה שהוצאה על פי הוראות תקנת־משנה (א) תוכן במקור ושלושה העתקים, מקור התעודה ימסר בידי הנוהג במכונית בה מועבר הבשר למקום היעד; העתק אחד יישלח למנהל השירותים הוטרינריים; העתק שני יישלח לרופא הוטרינר של הרשות המקומית שכתחומה ימכר הבשר והעתק שלישי יישאר בידי מוציא התעודה.
- (ג) רשאי מנהל השירותים הוטרינריים להורות על ביצוע בדיקת בשר שהופק כבית־מטבחים תעשייתי במקום, במועד ובתכיפות שיראו לו, על־ידי רופא וטרינר שיקבע.
- דין העברת בשר קפוא בין בתי קירור**
- הובלת בשר קפוא (תיקונים: התשכ"ח, התשל"א)**
- אגרות בדיקת משנה [תיקונים: התשל"ו (מס' 3), התש"ס, התשס"ו]**
- סייג לפיקוח על בשר שהוכן לפי היתרים מיוחדים (תיקונים: התשכ"ח, התשל"א)**
- בית מטבחים תעשייתי (תיקון התשס"ו)**
- העברת בשר מבית מטבחים תעשייתי**

77. (א) על אף האמור בתקנה 30 רשאי אדם לשחוט בהמות מחוץ לבית־המטבחים בתחום רשות מקומית לפי היתר בכתב לכך מאת ראש הרשות המקומית ומנהל השירותים הוטרינריים, ובהתאם לתנאי ההיתר (להלן – בסעיף זה – ההיתר).

היתר שחיטה
מיוחד

(ב) היתר יינתן רק לשחיטה לשם הגיגה מסורתית, קיום מנהג עממי או נדר.

(ג) לא יינתן היתר אלא אם הוכטח, להנחת־דעתו של מנהל השירותים הוטרינריים, כי הוראות הטיפול והבריקה החלים על בהמות שנשחטו בבית־מטבחים יחולו לגבי בהמות שנשחטו על פי היתר.

78. רשאי הרופא הוטרינר לקצר תקופת ההחזקה שנקבעה בתקנה 34 אם:

שחיטה דחופה
(תיקון התשמ"א)

(1) הבהמה לוותה בתעודה מאת רופא וטרינר שטיפל בבהמה בנוסח שקבע מנהל השירותים הוטרינריים;

(2) הוא בדק את הבהמה ומצא כי לא תוכל, מטעמי בריאות, לעמוד בתקופת ההחזקה.

79. (א) על אף האמור בתקנה 30, מותר לשחוט בהמה מחוץ לבית־מטבחים אם אישר רופא וטרינר כמשמעותו בפקודת הרופאים הוטרינרים, כי –

שחיטת דחק
[תיקונים: התשכ"ה,
התשכ"ט (מס' 5),
התשל"ג (מס' 1),
התשל"ו (מס' 3),
התשל"ט, התשמ"א,
התשמ"ז]

(1) הבהמה חלתה ולא היה סיפק להעבירה בחיים לשחיטה בבית מטבחים;
או

(2) הבהמה נפגעה בתאונה ולא היה סיפק להעבירה בחיים לשחיטה בבית־מטבחים.

(ב) לא נמצא רופא וטרינר בקרבת מקום אירוע תאונה לבהמה, רשאי שוטר, רופא או ראש הרשות המקומית שבתחומה אירעה התאונה או מזכיר הרשות המקומית כאמור לתת האישור לפי תקנת־משנה (א)(2).

(ג) בהמה שנשחטה לפי הוראות תקנת־משנה (א) תיבדק לפני העברתה לבית־מטבחים על־ידי רופא וטרינר אשר יתן בידי מחזיק הבהמה לאחר בדיקתו תעודה בנוסח שאישר מנהל השירותים הוטרינריים (להלן – בסעיף זה – התעודה); הוראות תקנה 66(ב) יחולו על התעודה, בשינויים המחוייבים.

הרופא הוטרינר ישלח בדואר רשום העתק התעודה אל הרופא הוטרינר הממשלתי אשר לתחום־שיפוטו נשלחה הבהמה.

(ד) הבעל של בהמה שנשחטה לפי הוראות תקנת־משנה (א) חייב להעבירה

לבית־מטבחים שיוורה עליו הרופא הוטרינר שנתן את התעודה. את הגופה יש להעביר בנפרד מהקיבה, המעיים ושלפוחית השתן.

(ה) הרופא הוטרינר אשר לתחום־שיפוטו הועברה בהמה שנשחטה לפי תקנת־משנה (א) יעשה את כל אלה:

- (1) יבצע מיד עם קבלת הגופה את בדיקת הבשר;
- (2) יטול דוגמאות מהבשר וישלחן לבדיקה במכון הוטרינרי בהתאם להוראות שבתוספת השמינית;
- (3) יחסין את הבשר בחדרי־יקירור בתחום בית המטבחים על חשבון בעליו;
- (4) יקבע אם הבשר ראוי למכירה או פסול לפי בדיקתו ולפי מימצאי הבדיקה המעברתית;
- (5) יטביע חותם על הבשר בהתאם להוראות תקנה 54.

(ו) בעד בדיקת בשר במכון הוטרינרי לפי תקנה זו ישלם בעל הבשר אגרה בשיעורים אלה:

בעד ארנבת, חזיר, כבש או עז – 183 ש"ח;
בעד כל בהמה אחרת – 183 ש"ח.

80. (א) כדי למנוע התפשטות מחלות בעת מגיפה שפשטה בבעלי־חיים, רשאי מנהל השירותים הוטרינריים להתיר שחיטת־בהמות מחוץ לבית־מטבחים במקום ובתנאים שייקבעו על ידיו.

(ב) הבשר משחיטה שבוצעה בהתאם להוראות תקנת־משנה (א) ייבדק על ידי רופא וטרינר שנקבע לכך על ידי מנהל השירותים הוטרינריים.

(ג) הוראות הבדיקה והסימון החלות על גופות בהמות שנשחטו בבית־מטבחים יחולו על בדיקת בשר מבהמה שנשחטה לפי תקנה זו.

81. (א) רשאי מנהל השירותים הוטרינריים, לאחר התייעצות עם מנהל השירותים הרפואיים, להורות בכתב על הפסקת הפעולה בבית־מטבחים לתקופה שיקבע, אם לא קוימו בבית המטבחים הוראה מהוראות תקנות אלה או כל הוראה שניתנה על פיהן.

(ב) על החלטת מנהל השירותים הוטרינריים לפי תקנת־משנה (א) רשאית הרשות המקומית לערור, תוך 30 יום מיום מסירת ההוראות, לפני ועדת הערר שתמונה לפי תקנת־משנה (ג).

(ג) שר החקלאות ימנה ועדת־ערר של שלושה לענין תקנה זו.

(ד) ועדת הערר תתכנס תוך שלושים יום מיום קבלת הערר במשרד השירותים הוטרינריים בבית־דגן, ותתן החלטתה תוך שלושים יום מיום ישיבתה הראשונה.

שחיטת חירום

הפסקת פעולות
בבית מטבחים
(תיקון התשכ"ט)

(ה) הגשת ערר על החלטת מנהל השירותים הוטרינריים לא תעכב ביצוע החלטת המנהל כאמור בתקנת-משנה (א).

82. רשות מקומית שבתחומה מופעל בית המטבחיים, האחראי על בית-מטבחיים, רופא וטרינר ומנהל בית המטבחיים יגישו דינים-יחשבונו, הודעות ורישומים בדבר כל פעולה המבוצעת בהתאם להוראות תקנות אלה במועד שיוורה עליו מנהל השירותים הוטרינריים.

הגשת דינים
וחשבונו

83. תקנות בית המטבחיים – בטלות.

ביטול תקנות

84. לתקנות אלה ייקרא "תקנות מחלות בעלי-חיים (שחיטת-בהמות), התשכ"ד-1964".

השם

תוספת ראשונה

(תקנה 11(א))

הוראות בדבר בגדי-עבודה ונקיון אישי

1. בגדי עבודה לעובדים בבתי-מטבחיים יכללו: סינר, סרבל, מעטה-ראש ומגפיי-גומי, ויהיו עשויים מחומר הניתן בנקל לניקוי, לחיטוי או לכביסה (בר, גומי פלסטיק) (להלן – בגדי העבודה).
2. בגדי העבודה יהיו נקיים, שלמים או מתוקנים כראוי.
3. לפני התחלת העבודה יוחלפו הבגדים הרגילים בבגדי-עבודה במלתחה מיוחדת בבית המטבחיים. לאחר סיום העבודה בבית המטבחיים יוחזרו בגדי העבודה במלתחה.
4. בגדים העשויים בר יש לטבול, לאחר השימוש בהם, בתמיסת סובלימט 11000 למשך 30 דקות ולאחר מכן לכבסם במים חמים וסבון, אולם בהיתר הרופא הוטרינר אפשר להחזיקם במים רותחים במשך עשר דקות ולאחר מכן לכבסם במים חמים (עם או בלי תוספת כלורית לכביסה) וסבון.
5. בגדים העשויים גומי או פלסטיק (פרט למגפיי-גומי) יש לטבול, לאחר השימוש בהם, בתמיסת סובלימט 11000 למשך 30 דקות ולאחר מכן לשטפם במים רותחים, סבון ובעזרת מברשת מתאימה.
6. מגפיי-גומי יש לנקות היטב אחרי העבודה במים ובעזרת מברשת קשה, ובשעת הצורך גם לטבלם בתמיסת נתרן-מאכל (סודיום-הידרוקסיד) בריכוז 0.5%.
7. הרופא הוטרינר יקבע אם הבגדים הינם נקיים וראויים לשימוש.
8. הידים ינוקו במים חמים, בסבון ובמברשת לפני התחלת העבודה, במשך העבודה לפי הצורך ולאחר סיום העבודה. הידים ינוקו כאמור גם לאחר עשיית הצרכים בחדר השימוש.
9. בכל מקרה של מגע בגופה נגועה במחלה מידבקת או במוגלה או בכל הפרשה אחרת, יש להפסיק את העבודה ולרחוץ את הידים – ובשעת הצורך – גם שאר חלקי הגוף החשופים –

(המשך בעמוד הבא)

במים חמים, בסבון ובעזרת מברשת ולאחר מכן לטבול אותם בתמיסה מחטאת שהוכנה לפי הוראות הרופא הוטרינר ולשטפן שוב במים חמים.

תוספת שניה

(תקנה 11(ב))

הוראות בדבר ניקוי מכשירי העבודה

1. סכינים, גרזנים ומשורים (להלן – מכשירי עבודה) יהיו עשויים מחומר הניתן בנקל לניקוי, הרתחה וחיטוי. הנרנים להחזקת הסכינים יהיו ממתכת בלתי מחלירה ובצורה הניתנת לניקוי מושלם.
2. מכשירי עבודה יוחזקו במצב נקי בקביעות.
3. מכשירי עבודה שזוהמו מגופת בהמה חולה, לרבות מוגלה והפרשות חולי, מן ההכרח לנקותם ולחטאם מיד ואין להמשיך להשתמש בהם אלא לאחר שחוטאו.
4. ניקוי וחיטוי של מכשירי עבודה ייעשה על ידי רחיצתם במים חמים וסבון והחזקה לאחר מכן במים רותחים בתוספת סודה כביסה בריכוז 3% למשך 10 דקות לפחות או באוטוקלב למשך 10 דקות.

תוספת שלישית

(תקנה 12)

הוראות בדבר ניקוי ותברואה בבית המטבחיים

1. לפני התחלת השחיטה, יהיה בית המטבחיים, על קירותיו, רצפותיו וכל מיתקניו נקי לחלוטין. בכל פעם שהרצפה או הקירות נתלכלכו בעה העבודה יש לנקותם בורס מים ובעת הצורך – גם במברשת ואף בסבון.
2. אחרי השחיטה יש לנקות את בית המטבחיים על כל מיתקניו ואת המכלאות באופן יסודי על ידי שטיפה בורס מים חזק, בעזרת מברשות קשות ומתאימות, בתמיסת סבון או חומר מנקה דטרגנטי אחר.
3. כל פסולת וכל גללי בהמות יש לאסוף מיד לתוך מיכלים סגורים ולהעבירם לבור ההובל או למישרפה.
4. לאחר הניקוי המכני יש לחטא את האולמות, הרצפות, הקירות, הציוד והעמודים בתמיסה של תרכובת כלורית (סודיום היפוכלורייט מסחרי 10% או קלציום היפוכלורייט מסחרי 10%) בתערובת של ליטר חומר על 24 ליטר מים או בכל חומר אחר שיקבע מנהל השירותים הוטרינריים.
5. בכל מקרה שמתה או נשחטה או נפתחה בבית המטבחיים בהמה שנמצאה נגועה במחלה

- מדיבקות יבוצע מיד לאחר חיטול הגופה וביעורה, חיטוי יסודי בנתרמאכל (סודיום הידרוקסיד) בתמיסה בריכוז 3%-2% ואליה מותר להוסיף 5% סיד בלתי־כבוי כדי לקבל תמיסת־נתר סידית.
6. הרופא הוטרינר רשאי לאשר, במקרים מיוחדים, שימוש בחומר־חיטוי שונה מזה שפורט בסעיף 5.
7. בכל בית־מטבחים יימצאו –
- (1) מים נקיים בכמות מספקת לניקוי המבנים, מכשירי־העבודה, הבגדים ולצרכים האישיים של העובדים;
  - (2) מיתקן לאספקת מים חמים בכמות מספקת לכל הצרכים של חיטוי וניקוי;
  - (3) מיתקן להגברת לחץ המים בצינורות לשטיפת הבנינים (בוטר);
  - (4) מיכלים מתאימים להכנת ולהחזקת תמיסת־חיטוי;
  - (5) מלאי של סיד בלתי־כבוי, סיד כלורי, סודיום כלורי (קלציום וסודיום היפוכלוריד) וסודיום הידרוקסיד (נתרמאכל) שיוחזקו במיכלים סגורים היטב ואף מוגנים מהאוויר;
  - (6) מלאי של סבון, מגבות, מברשות קשות ורכות וכלי־ניקוי הדרושים בהתאם להוראות תוספת זו לשמירה על הנקיון בבית־המטבחים.

תוספת רביעית

(תקנות 15(א) ו־55)

הוראות בדבר השמדת בשר ועורות

1. בשר ועורות של בהמה שנפסלו למאכל או לשימוש אחר בהתאם להוראות תקנות אלה (להלן – פסולין) יוטבלו בתמיסה צבעונית (כגון מתילן כחול, או בנפט, או בשמן סולר) ויושמרו בבור־דרכב, במישרפה או במפעל תעשייתי לקמחי־בשר.
2. (א) לא יוצאו פסולין משטח בית־מטבחים לשם ביעורם במישרפה או העברתם למפעלי תעשייה אחרים אלא בהיתר מאת הרופא הוטרינר.
(ב) הובלת הפסולין על פי היתר תיעשה אך ורק בכלי־דרכב מיועד ומותאם למטרה זו, ובדרך שתימנע נזילת דם, מיצים והפרשות.
3. לא יינתן היתר להוצאת הפסולין, במקרה שהפסילה נעשתה בגלל אחת המחלות המפורטות להלן, אלא אם המישרפה או מפעל־התעשייה גובלים עם בית־המטבחים:
(א) כלבת;
(ב) גמרת;
(ג) דבר הבקר;
(ד) דלקת מדיבקות של קרום החזה והריאות בבקר;

- (ה) דבר הסוסים;
(ו) כל מחלה אחרת אשר יורה מנהל השירותים הוטרינריים.
4. מנהל השירותים הוטרינריים רשאי להתיר העברת פסולין לצרכי מדע, מחקר או לכל מטרה מיוחדת ובכל אמצעי העברה שהוא ימצא למתאים.

תוספת חמישית

(תקנה 15(ב))

הוראות בדבר חיטוי עורות מבהמות חולות

- עורות מבהמות חולות (להלן בתוספת זו – שלחים) ייטבלו באחת התמיסות המפורטות להלן:
- (א) חומצה קרבולית 5% – טבילת השלחים למשך 10 דקות;
(ב) דו-כלוריד הכספית (סובלימט) 5% – טבילה למשך 10 דקות או תמיסה של 11000 למשך 24 שעות;
(ג) תערובת של חומצה כלורהידריט – 2% וסודיום כלוריד טבילה למשך 48 שעות.

תוספת ששית

(תקנה 36)

הוראות בדבר בדיקת בהמות לפני השחיטה

1. בדיקת הבהמה לפני השחיטה תבוצע על ידי הרופא הוטרינר באור יום מתאים או באור מלאכותי מספיק.
2. הרופא הוטרינר יבדוק את מצב בריאותה של הבהמה, לרבות מצבה הגופני, התנהגותה הכללית, המראה החיצוני (עור, שיער ושינויים מיוחדים), פעולות איברי העיכול, שפתיים, העלאת גירה, תנועות הכרס, צורת הצואה, מצב הפות, בית הבושת, העטין, פעולות איברי הנשימה, וכן את מידת החום במקרה של הפרעה כללית במצב הבריאות.
3. הרופא הוטרינר יאסור שחיטת בהמות כשנמצאו בהן סימנים של –
- (א) גמרת *Febris carbunculosa (Anthrax)*;
(ב) ירמת *Gangraena emphyys*;
(ג) דבר-בקר *Pestia Bovina*;
(ד) כלבת *Lyssa (Rabies)*;
(ה) דלקת ריאות חרוורת *Gangraenous Pneumonia*;
(ו) אלחידים *Septicaemia*;
(ז) נחרת *Malleus*;
(ח) צהבת כללית *Icterus*.

- (ט) מצב־גטיסה In Extremis;
- (י) ניוון כללי ומוגבר Cachexia.
4. הרופא הוטרין ידחה שחיטת־בהמות, לפרקי־זמן שיקבע במקרים אלה:
- (א) כשהבהמות מיוזעות ומחוממות, מראות מידת־חוסם בלתי־רגילה ובמצב פיזי העלול לגרום לפגימת בשר הבהמה לאחר שחיטתה;
- (ב) כשעור הבהמות לפני השחיטה אינו נקי מחומרים מזהמים.
5. הרופא הוטרין יודיע ללא־דיחוי לרופא הוטרין הממשלתי במחוזו, על מציאת כל מחלה או חשד למחלה בבדיקה שנעשתה על ידיו בבהמה בתחום בית־המטבחיים.
6. הרופא הוטרין ידאג כי בהמה הנגועה או החשודה כנגועה במחלה תוחזק בהסגר חמור במקום מבודד ממקום־אחזקתה של כל בהמה אחרת בתחום בית־המטבחיים עד לקבלת הוראות מתאימות מאת הרופא הוטרין הממשלתי.
7. רופא וטרינר יציית להוראות רופא וטרינר ממשלתי ברבר אחזקתה, בירודה, שחיטתה או הוצאתה מתחום בית־המטבחיים של בהמה שנמצאה נגועה או חשודה.

תוספת שביעית

(תיקון התשל"ו)

(תקנה 49)

הוראות בדבר בדיקה לאחר השחיטה הוראות כלליות

1. הבדיקה תיעשה לאחר ביתור הגופה לארכה, הראש ינותק מהגופה והלשון תשוחרר בכדי לחשוף את הבלוטות העמוקות.
2. האיברים והקרביים ייבדקו מיד לאחר הוצאתם מהגופה. כל איבר ובלוטותיו ייבדקו לפי חזותם במישוש וכן על ידי חתך או חתכים בדרך שתמנע לכלוך, זיהום או פחת־ערך שלא לצורך הבדיקה.
3. כל גופה תיבדק לשם קביעת –
- (1) מצבה התזונתי;
  - (2) נוכחות פצעים, שפכי־דם ושינוי בצבע;
  - (3) בצקת מקומית או כללית;
  - (4) מידת הקוץ הרם;
  - (5) תפיחויות ושינויים יוצאי־דופן בעצמות, בפרקים או בשרירים;
  - (6) ריחות בלתי־רגילים.
4. לשם ביצוע האבחנות המפורטות בסעיף 3 ולשם אבחון מחלות או פגעים בבהמה יש לבדוק את –
- (1) הרם – צבעו, הקרשתו, הכתמתו, נוכחות חומר זר בו;

- (2) הראש -
(א) הלשון בשטחה ובריקמתה (substance);
(ב) קרום הפה ובית-הבליעה;
(ג) בלוטות הלשד (retropharyngealis), סובפרוטידה (subparotidae);
סובמקסילריס (submaxilaris) וכן את השקרים (tonsillae);
- (3) הריאות -
(א) בדיקה חזותית כללית ומישושן לכל אורכן;
(ב) בלוטות הלשד ברונכיאליס (bronchiales) מדיאסטינליס (mediastinales);
(ג) קנה האויר (trachea) - על ידי חתך לאורכו;
(ד) הסימפונות הראשיות (bronchii) - על ידי חתך לרוחב בשליש התחתון של הריאה דרך הקנוקנות הראשיות;
- (4) הלב -
(א) כיס הלב ייפתח וייברק;
(ב) הלב עצמו ייברק על ידי חתך לאורכו במגמה לחשוף את שני חררי הלב וכן חתך נוסף בקיר הלב;
(5) הסרעפת (diaphragma) בשלמותה;
(6) הכבד -
(א) בדיקה כללית בשטחו ובריקמתו, וכן על ידי חתך באופן מאונך דרך צינורות-המרה העיקריים באותו צד הפונה על הקיבה, ועל ידי חיתוך נוסף בקרבת אונת-שפיגל;
(ב) בלוטות הלשד; הפאטיקה (hepatica);
(ג) כיס המרה;
(7) הקיבות והמעיים -
(א) בשטחם החיצוני ובשעת הצורך גם בפנימיותם;
(ב) בלוטות הלשד גאסטריקה (gastricae), מזנטריקה (mesentericae);
(ג) הפדר (Omentum);
(8) הטחול - בשלמותו;
(9) הכליות -
(א) יש לנתקן מהגופה במקרה של חשד בפגע או במחלה ולחתוך בהם לשם בחינה מדוקדקת;
(ב) בלוטות הלשד רנאליס (renales);
(10) כיס השתן במקרה של חשד בפגע או במחלה, וייחתך במגמה לחשפו;
(11) הרהם - לרבות הפות ובית-הבושת והשחלות, בשטחם ובריקמתם. הבדיקה תהיה

- יותר יסודית במקרה של שחיטה זמן קצר לאחר המלטה או כשקיימת נזילה, הפרשה או שינויים פתולוגיים;
- (12) העטין - יש לבדוק בלוטות לשד סופראמאריקה (supramamariae);
- (13) הריקמה השרירית - לרבות הריקמה השומנית והחיבורית;
- (14) העצמות ובעיקר אלה המבותרים בחוליות, בחזה ובאגן;
- (15) הפרקים, לרבות נרתיקי ריר-הפרק (bursa synovialis);
- (16) קרומי החזה (pleura) והבטן (peritoneum);
- (17) המוח, חללי הראש, העיניים, הושט, הלב, בלוטות הסופרנאל (suprarenal) והאשכים יש לבדוק במקרה של חשד בפגע או במחלה;
- (18) במקרים חשודים, בעיקר לשחפת, בלוטות לשד -
- (א) של פתח בית-החזה (cervicales) הקדמיים, המרכזיים ואחוריים;
- (ב) מעל לעצם החזה (sternales);
- (ג) בקרמת הכתף (prescapularis);
- (ד) של בית-השחי (axillares);
- (ה) של המתניים (lumbales) והכסל (iliacae);
- (ו) של קדמת השוק (drefemoralis);
- (ז) של החבק (popliteae);
- (ח) של השת (ischiadicae);
- (ט) של האורב (inguinales);
- ובשעת הצורך הכרחי לנתקן מהגופה ולחתכם ולחתכים קטנים, לשם בדיקה מושלמת.

הוראות לבדיקות מיוחדות בסוגי בעלי-חיים

5. בבעלי-חיים המפורטים להלן יבוצעו הבדיקות הבאות לשם אבחון מחלות ופגעים:

(1) בבקר -

(א) (1) לשם אבחנת מחלת זניבן הכיס (Cysticercus bovis) תבוצע בדיקה במקומות ובצורה כאמור להלן;

- א. בשרירי הלעיסה החיצוניים והפנימיים (Masseters) חתכים מאונכים במקביל לשטח הלסת התחתונה וכוללים את בלוטות הסובפרוטידיאה (Lymphoglandula subprotidea); תחולת החתך - בשרירי הלעיסה מקצה הלסת התחתונה, המשכה - בכל הרוחב לכיוון קראניאלי וסיומה ב-Arcus Zygomaticus של עצם הלסת העליונה;
- ב. במסטרס הפנימיים - חתך לכל הרוחב, תחילתו - בקצה הלסת התחתונה וסיומו - במקום תחילת Processus Pterygoideus;

- ג. בכיס הלב (Pericardium) - בדיקה מדוקדקת מכל צדדיו: לחתכו, לבדוק את ה-Epicardium ולאחר מכן לחתוך את שריר הלב לארכו לשני חצאים ולחשוף את שני חדריו והעליות; לחתוך את מחיצת הלב (Septum cordis) לארכו בשני החצאים;
- ד. בסרעפת בחלקה השרירי - חתכים על-ידי הארכת החתך בעת בדיקת בלוטות הלשד של המדיאסטינום;
- ה. בוושט - הפרדתו מריקמת חיבור המדיאסטינום, באופן שהוושט נשאר קשור במצבו הטבעי רק בקצה הקראניאלי של קנה האוויר.
- (2) נמצאה בבדיקה כאמור בפסקה (1) יותר מציסטה אחת לכל הגופה תיערך בדיקה שניה על-ידי ביצוע חתכים בעלי עומק של 5 ס"מ ואורך 20 ס"מ בשרירי הגוף הנקובים להלן:
- א. בשרירי הצוואר;
  - ב. בשריר השכם;
  - ג. בשרירי השוקיים;
  - ד. בשרירים שבין הצלעות;
  - ה. בשרירי הלשון.
- (ב) הכליות יוצאו מתרמילן; אם נראים בהן שינויים יש לחתכן;
- (ג) בעטין ייעשו חתכים עמוקים בכל רבע עד כדי חשיפת גתות החלב;
- (ד) הרחם ייבדק בחתך לארכו;
- (ה) בעגלים יונקים ייבדקו בנוסף לאמור בפסקאות (א) ו- (ב) הטבור והפרקים ובמקרה של חשד מחלה ייעשו בהם חתכים.

(2) בקלוטי פרסה -

לשם אבחנת מחלת הנחרת (Malleus) יש לבדוק את היריריות של קנה הנשימה, את הגרון, את חלל האף והגתות (Sinuses) הקשורים איתם, על-ידי נסירה לאורך הראש בסמור לקו האמצעי, לשם חשיפת מחיצת האף.

(3) בחזירים -

- (א) הבדיקה תבוצע לאחר שהגופה תבותר לחצאים דרך הראש ולאורך עמוד השדרה וכשהוצא השומן הפנימי, שומן הבטן ושומן הכליות;
- (ב) לשם אבחנת מחלת זניבן הכיס בבשר חזיר (Cysticercus Cellulosae) תבוצע בדיקה במקומות ובצורה כאמור להלן:
- (1) בלב - כאמור בפסקה (1)(א)g;
  - (2) בחלק השרירי של הסרעפת;
  - (3) בשרירי הגרון;
  - (4) בשרירי הלסת החיצוניים;

- (5) בשרירי פסואס מאיור;
- (6) בשרירי הצוואר שנחשפו לאחר ביתור הגופה;
- (7) בלשון;
- (8) בשרירים שבין הצלעות.
- (ג) לשם אבחנת מחלת השערונית (Trichinella) תבוצע בדיקה, באמצעות טריכיננוסקופ, בסרעפת או בשרירים שבין הצלעות ובשרירי הכתף והלשון.
- (4) בכבשים ובעזים -
- (א) לשם אבחנת מחלת זניבן הכיס (Cysticircus bovis) יש לבדוק את הלב כאמור בפסקה 1(א)1 ואת החלק השרירי של הסרעפת בעזרת חתכים; נתגלו ציסטות כאברים אלה יש לבדוק גם שרירים אחרים בגופה.
- (ב) לשם אבחנת מחלת סרקוספורידיוזיס (Sarcosporidiosis) יש לבדוק את הוושט ושרירי הבטן.
- (ג) לשם אבחנת הינגעות בזנב חרר-האף (Oestrus Ovis) יש לחשוף על-ידי נסירה את חלל האף ולבדוק.
- (ד) לשם אבחנת הינגעות ב-Coenurus Cerebralis יש לחשוף את המוח על קרומי ולבדוק.
- (5) בגמלים -
- לשם אבחנת פגמים הנגרמים על-ידי טפילים יש לבדוק את הלב, הכבד, הריאות והטחול.

תוספת שמינית

(תקנות 51 ו-79)

[תיקונים: התשכ"ח,
התשל"ג (מס'2),
התשל"ז]

הוראות לענין בדיקת הבשר במעבדה

1. יש ליטול דוגמאות ולשלחן לבדיקה במקרים אלה:
- (1) שחיטת דחק (מכל סיבה שהיא);
- (2) סימנים חריפים וכלליים של תחלואה;
- (3) דלקת מוגלתית של כיס הלב; (3) Pericarditis purulenta vel Pericarditis ichorosa;
- (4) אנדוקרדיטיס וורוקזה; (4) Endocarditis verrucosa;
- (5) דלקת קיבה (חריפה או כרונית); (5) Gastritis (acuta vel chronica);
- (6) דלקת מעיים (חריפה או כרונית); (6) Enteritis (acuta vel chronica);
- (7) דלקת קרום הבטן מוגלתית נרחבת; (7) Peritonitis purulenta diffusa;
- (8) דלקת רחם מוגלתית; (8) Pyometra, metritis purulenta;

(9)	Retentio secundinarum;	עצירת שיליה;	(9)
(10)	Distocia;	המלטה קשה או מסובכת;	(10)
(11)	Prolapsus uteri vel vaginae velruptura uteri;	צניחת הרחם או הנרתיק, או קרע הרחם;	(11)
(12)	Mastitis acuta vel gangrenosa;	דלקת עטין חריפה או חרחורית;	(12)
(13)	Arthritis vel tendovaginitis purulenta;	דלקת פרקים או גידים מוגלתית;	(13)
(14)	Icterus;	צהבת;	(14)
(15)	Phlegmona vel vulnera infecta;	פצע מזוהם או פלגמונה;	(15)
(16)	Combustio multiplex;	פצעי כוויה רבים;	(16)
(17)	Panaritium;	פנריציום (רקבון הטלף);	(17)
(18)	Nephritis purulenta vel pyelonephritis;	דלקת כליות מוגלתית או דלקת דרכי השתן;	(18)
(19)	Leucosis;	ליאוקוזיס (לבנה);	(19)
(20)	Pneumonia acuta vel purulenta;	דלקת ריאות חריפה או מוגלתית;	(20)
(21)	Omphalophlebitis;	דלקת הטבור של בני בקר;	(21)
(22)	Status febrilis;	מצב של חום לפני השחיטה;	(22)
(23)	Suspectio: septicaemia; toxaemia; pyemia;	חשד ספטיקמיה, טוקסמיה, פיאמיה;	(23)
(24)	Pleuritis acuta;	דלקת חריפה של קרום החזה;	(24)
(25)	Intoxicatio;	הרעלה;	(25)
(26)	Haemoglobinuria equorum;	שחור השתן בסוסים;	(26)
(27)	Degeneratio adiposa hepatis;	ניוון שומני של הכבד כתוצאה ממחלה או הרעלה;	(27)
(28)	Hepatitis necrotica multiplex localis;	מוקדי נמק מרובים בכבד;	(28)
(29)	Botulinus;	בוטוליזם;	(29)
(30)	Fractura operta cum infectio locale;	שבר פתוח עם זיהום אזורי;	(30)
		בשר, למעט כליות, שקולפו ממנו רקמות חיבוריות, רקמות שומניות, שרירים תת-עוריים.	(31)

הרוגמאות למשלוח למעבדה יכילו:

- (1) טחול שלם, או מחציתו אם הוא גדול מאוד;
- (2) נתח כבד, בערך 500 גרם במשקל לקוח מאזור ההילוס, עם הבלוטות וכיס המרה המרוקן;

2

- (3) שתי בלוטות שלמות מן הגופה, כגון הפרסקפולריס (prescapularis) הפופליטאה (popliteae) של השת (ischiadicae);
- (4) נתח שריר מכוסה בנרתיקו (מסציה), בערך 250 גרם במשקל, לקוח מהשרירים של הדורע (אקסטנסור);
- (5) איברים אחרים יחד עם הבלוטות, אם נמצאו בהם שינויים פתולוגיים;
- (6) כליה שלמה.
- נטילת דוגמאות ומשלוחם: 3.
- (1) יש ליטול הדוגמאות בכל ההקדם אחרי השחיטה;
- (2) יש להשתמש במכשירים נקיים;
- (3) יש להימנע מלחתוך בבלוטות המיועדות למשלוח;
- (4) יש לשמור על הדוגמאות בפני זיהום חיצוני;
- (5) יש להחזיק הדוגמאות במקרר לפני הישלחם (במשך הלילה) ולאחר מכן לעטפן בשכבות רבות של נייר סופג נקי. יש להימנע משימוש בנייר פרגמנט או בנייר עטיפה חום;
- (6) כל דוגמה תיעטף בנפרד ולאחר מכן יארוז כולן יחד בקרטון או בארגז עץ, או בנייר עטיפה עבה. אין להשתמש במיכלי מתכת לאריות דוגמאות;
- (7) המשלוח יהיה מלווה ברו"ח שיכלול פרטים מלאים, לרבות אלה:
- (א) סוג הבהמה;
- (ב) מספר, שם או אות זיהוי;
- (ג) הסימנים לפני השחיטה;
- (ד) איבחון לאחר השחיטה;
- (ה) השעה בה נשחטה הבהמה;
- (8) העברת המשלוח למעבדה תבוצע בדרך המהירה ביותר.

תוספת תשיעית

(תקנה 52)

(תיקונים:
התשל"ו, התשמ"ד,
התשנ"ו)

הוראות לענין החלטה לאחר הבדיקה

1. בתוספת זו -
"פסלות שלמה" - פסילה של גופת בהמה על כל חלקיה;
"פסלות חלקית" - פסילת חלקי גופת בהמה, איברים או חלקי-איברים.
2. נתגלתה בבהמה -
- (1) שחפת כללית - תהיה הפסלות שלמה במקרים אלה;
- (א) שחפת בכל צורה שהיא, מלווה ניוון קיצוני, כשהשומן הפך לחומר גלידי,

- ריקמת השרירים הוצמקה והיא בעלת צבע אפורי ודיקמות החיבור הן מימיות;
- (ב) שחפת ללא ניוון, כשהזיהום הועבר בכל מחזור הדם ומתבטא בפגמים פתולוגיים ספציפיים במערכות איברי הנשימה או העיכול, מלווים ליקויים מוקדים שחפתיים באחד מהאיברים, כגון: טחול, כליה, עטין, שחלה, אשך, מות, חוט השררה, רחם, בתוכם או בקרומם;
- (2) שחפת מקומית - תהיה פסלות חלקית במקרים אלה:
- (א) האיברים והחלקים בהם נמצאו הליקויים הפתולוגיים, לרבות האיברים עם מוקדי - שחפת ללא הברל גילם, שלבי ההתפתחות או צורותיהם, בין אם בתוך האיבר, על תרמיל האיבר, בכלוטות האיבר, וכן האזורים המשתיכים במישרין אליהם;
- (ב) אם נמצא בראש, לפחות שתיים מבלוטות הלשך רטרופרינגי (retropharyngealis) סובפרוטידה (subparotidae) סובמקסילריס (submaxilaris) כשהן מראות סימנימחלה. בדרך כלל אין לפסול הלשון והמוח, אם הפגיעה בכלוטות היא קטנה בלתיפעילה ומסויידת;
- (ג) כל איבר פנימי או חלק בגופה המגואלים בחומר שחפתי.
- (3) נתגלתה בבהמה אחת המחלות או הפגעים המפורטים להלן, תהיה הפסלות שלמה:
- (א) כלבת (Lyssa (Rabies);
- (ב) גמרת (Febris Carbunculosa (Anthrax);
- (ג) דבר בקר (Pestis Bovine);
- (ד) דלקת מידבקת של קרום החזה והריאות בבקר Pl. Pneumonia contag. Bovum;
- (ה) נחרת (Malleus);
- (ו) ירמת (Gangrena emphysematosa);
- (ז) אלהידם דמי (Pasteurellosis);

(המשך בעמוד הבא)

- (ח) צפרת Tetanus;
- (ט) דבר חזירים עם שינויים מובהקים בשרירים; Pestis suum;
- (י) חוסר-דם מידבק בסוסים Infect.equine Anaemia;
- (יא) דלקת כלי-לשד מידבקת Lymphangitis Epizootica;
- (יב) דורינה בסוסים Dourina;
- (יג) סלמונלוזיס (כל הבהמות) Salmonellosis;
- (יד) ורדת-חזירים עם שינויים בשרירים נוסף לליקויים בקרום השומני Eryspelas suis;
- (טו) אינפלאנזה של קלוטי-פרסה Influenza equorum;
- (טז) מורבוס מקולוזיס בסוסים Morbus Maculosis;
- (יז) אלה-דם ומיגול-דם Septicaemia Pyaemia;
- (יח) שחור-השתן בסוסים Haemoglobinuris equorum;
- (יט) צהבת כללית - בעיקר אם הצהבת לא פגה לאחר 14 שעות Icterus;
- (כ) חוסר-דם כללי מלווה מיימת (Anaemia Dropsy);
- (כא) ריח או טעם של דגים, של שתן, של רפואות, ריח מיני - שלא נעלמים 24 שעות לאחר השחיטה ובהבחנת-בישול;
- (כב) צבע יוצא-דופן שלא נעלם 24 שעות לאתר השחיטה;
- (כג) בוסר, עובר וולד בגיל למטה משמונה ימים;
- (כד) זניבן הכיס בבקר (Cysticercus bovis) - אם בצורה קשה, כלומר שברוב החתכים נמצאו יותר מציסטה אחת בכל חתך; לציסטה מנוונת או מסוידת יש להתייחס כמו לציסטה חיה;
- (כה) זניבן כיס בחזיר (אף אם נמצא זניבן כיס אחר בלבד) Cysticercus Cellul;
- (כו) שערונית בחזיר (Trichinella);
- (כז) סרקוספורידיוזיס (Sarcosporidiosis) כללי או סרקוספורידיוזיס מלווה בשינוי צבע או מיימת של הבשר;
- (כט) ניקוד-דם בלתי-שלם;
- (ל) שחיטה בשעת גסיסה או שחיטה לאחר המוות;
- (לא) גידולים רבים שלא מוגבלים לאיבר אחד;
- (לב) מלנוזיס כללית Melanosis;
- (לג) רוזן מוגבר וניוון כללי Cachexia;
- (לד) זיהומים העלולים לגרום להרעלה מבשר.

4. נתגלתה בהמה מחלת זניבן כיס בבקר (Cysticercus Bovis) בצורה קלה, כלומר שברוב החתכים נמצאו לא יותר מציסטה אחת (חיה, מנוונת או מסוידת) בכל חתך;

- (1)¹ לא יותר שימוש בבשר אלא אם כן הגופה הוחזקה עד לשימוש בתא הקפאה של בית הקירור 240 שעות לפחות בקור של 10 מעלות צלזיוס מתחת לאפס;
- (2) הלב, הסרעפת, הושט והלשון ייפסלו למאכל אם נמצא באחד מהם שני ציסטים לפחות;
- (3) ראש בהמה ייפסל אם נמצאו בכל אחד מהחתיכים שבוצעו בו יותר מציסטה אחת.
- 4.א. נתגלתה מחלת זניבן הכיס בכבשים ועזים (*Cysticercus bovis*) - אם המימצא הוא באיברים פנימיים בלבד יש להחרים את האיברים הנגועים; אם המימצא הוא בשרירים - אם בצורה קלה יש לחתוך ולהחרים את החלקים הנגועים; אם בצורה קשה (יותר מציסטה אחת ברוב החתיכים) יש להחרים את כל הגופה.
5. נתגלה בבהמה מחלת הפה והטלפיים תהיה פסלות חלקית וייפסלו הטלפיים, הרגליים, הראש, הקיבות והמעיים, הושט, קנה-האזן, הריאות והלב. במקרים מיוחדים אפשר להתייר השימוש בראש וברגליים בתנאי שיעברו טיפול בהתאם להוראות מפורשות מאת מנהל השירותים הוטרינריים.
6. נתגלתה בבהמה מחלת תולעת התרמיל (*Echinococcus*) - ייפסלו האיברים הנגועים, בשלמותם או בחלקם, לפי היקף הפגיעה. הגופה תותר לשימוש.
7. נתגלתה בבהמה מחלת דופית הכבד - (*Distomatosis*) אם הטפילים נמצאו רק בצינורות-המרה הגדולים, יש לקלף הרקמה ולהוציאם והכבד יותר לשימוש. במקרה והטפילים פלשו גם לצינורות-המרה הרקיקים או אם חל שינוי דגנרטיבי או מוגלתי ברקמה, יש לפסול את כל הכבד.
8. באקטינומיקוזיס ואקטינובצילוזיס (*Actinomycolosis, Actinobacillosis*) תהיה פסלות חלקית, ייפסלו החלקים: ראש, לשון, קיבה, ריאה, או כבד אם הם נגועים. לגבי אזור הראש שהוא הנפגע תכופות, ייפסל כל הראש והלסתות הנגועות. אם רק הלסתות נגועות, תותר הלשון לשימוש בתנאי שבלוטות הלשד לא נפגעו. אם הלשון נגועה, היא תיפסל יחד עם בלוטות הלשד והראש יותר לשימוש.
9. נפגעה בהמה במחלת נולת ממאירה בבקר (*Coryza Gangraenosa Bovum*) פרט למקרה של תחלואה כללית וניוון, יש לפסול רק את הראש והריאות.
10. נתגלתה בבהמה מחלת פרטוברקולוזיס (מחלת ז'ונס) (*Paratuberculosis*) במקרים והרוון המוגבר טרם הופיע, יש לפסול את המעיים וקרומי-הבטן בלבד והבשר יותר לשימוש.
1. תחילת תיקון התשמ"ד לגבי סעיף קטן זה, ביום 21.10.1985.

11. נתגלתה בבהמה מחלת לפטוספירוזיס (Leptospirosis) בשלבים שטרם הופיעו שינויים פתולוגיים בולטים בגופה וגם הצהבת, יש לפסול רק הכליות והמוח.
12. נתגלתה בבהמה מחלת דלקת-פרקים (Arthritis) - במקרים של דלקת-פרקיםמוגלתית -
- (1) דלקת בשני פרקים או יותר - פסלות שלמה;
  - (2) דלקת בפרק אחד בלבד - פסלות שלמה בבהמות שטרם נגמלו, וכן בבהמות מבוגרות כשהפגע מלווה חום גבוה;
  - (3) דלקת רק בפרק אחד בבהמות מבוגרות וללא חום - פסלות של החלק הנוגע, בתנאי מפורש שמימצא הבדיקה המעבדתית הוא שלילי.
13. נתגלתה בבהמה מחלת הפלה מירבקת (Brucellosis) - לפסול את הרחם וגם העטין בבהמות נגועות.
14. נתגלתה בבהמה שבר בעצם (Fractura) -
- (1) במקרה של שבר פתוח מלווה זיהום אזורי - פסלות שלמה אלא אם כן הבדיקה במעבדה היא שלילית לאילוח כללי;
  - (2) במקרה של שבר פשוט, שבר טרי או שבר במצב הגדלה - פסלות של מקום השבר והריקמה הגובלת.
15. נתגלתה בבהמה נחלת דלקת-כבד כרונית (Cirrhosis) - במקרים קלים ייפסל החלק הנגוע של האיבר ובמקרים אחרים יש לפסול את כל הכבד.
16. במקרים של גילוי מחלות שלא פורטו בסעיפים 2 עד 15 יש לפסול את הגופה או החלק הנגוע ממנה, או האיבר הנגוע של הגופה או החלק הנגוע של האיבר, וכן את האזור הגובל, הכל לפי היקף התחלואה והפגיעה.
17. נתגלתה הינגעות בזובב חרר האף בכבשים יש לפסול את הראש (Oestrus Ovis).
18. התגלתה הינגעות ב-Coenurus Cerebralis בכבשים יש לפסול את המוח.
19. נתגלתה בבשר הבהמה שארית ביולוגית מעל הרמה המרבית - תהא הפסלות שלמה; נתגלתה שארית כאמור רק בכבד או בכליה - תהא הפסלות חלקית.

תוספת עשירית
(תקנות 64, 76)

(תיקונים: התשל"א,
התשל"ח)

תעודה וטרינרית לשליחת בשר וחבילות בשר מבית מטבחים תעשיית¹

תוספת אחת-עשרה
(תקנה 66)

[תיקון התשכ"ט
(מס'2)]

תעודה וטרינרית למשלוח בשר טרי¹

תוספת שתיים-עשרה
(תקנה 75)

הוראות בדבר מיתקנים ושירותים בבית-מטבחים תעשיית

- בית-מטבחים תעשיית ייבנה, יצוייד ויעמדו לרשותו מיתקנים כמפורט להלן:
1. הרצפות, הקירות, התקרות והדלתות ייבנו מחומרים בלתי-חדירים לחרקים ומכרסמים ומחומרים הניתנים לניקוי יסודי בקלות והרצפה תהיה בלתי-חדירה לרטיבות.
  2. התאורה תהיה טבעית או מלאכותית, בדרך שתובטח העבודה התקינה בבית-המטבחים ובסביבתו.
  3. מים יסופקו ממקור מאושר על-ידי רשות מוסמכת של משרד הבריאות. ברזים, צינורות וברזי-מקלחת תלויים יותקנו במספר הדרוש להחזקת נקיון שוטף במקום.
  4. מים חמים יסופקו ללא-הגבלה לאולמי-השחיטה ולמלתחות וכן יותקן מיתקן לשטיפה באדים חמים.
  5. בית-המטבחים יצוייד במערכת-שחיטה בתאים או בעולים מתהפכים.
  6. תותקן מערכת-פסים לתליית הגופות לכל אורך שלבי הטיפול בבשר עד אחסונו.
  7. יותקנו מערכת תליית-גופות המונעות בכוח-חשמל.

(המשך בעמוד הבא)

1. הושמטה.

8. פתחים מיוחדים יותקנו באולם־השחיטה עם משפכים מותאמים לשליחת הכרסים, המעיים, העורות והרגליים לאגפים נפרדים.
9. באגף מיוחד בבית־המטבחים תותקן מערכת מכנית לטיפול ולניקוי הכרסים, המעיים, העורות והרגליים.
10. משורים חשמליים לביתור הגופה יופעלו במספר המתאים לכושר הפעולות.
11. כל הציוד הממונע בבית־המטבחים יותקן ממתכת בלתי־מחלירה.
12. תורכב מערכת־איוורור שתבטיח ורימת בלתי־פוסקת של האויר בבית־המטבחים ואל מחוצה לו.
13. יותקן אגף חדרי־קירור לצינון, להקפאה ולאחסון כושר־קליטתו יהיה מספיק לקליטת תוצרת שבוע ימים.
14. תותקן מערכת מיוזג־אויר לחדרי פירוק־הבשר ואריותו.
15. יותקן אגף מיוחד לטיפול תעשייתי בפסולין, ומישרפה להשמרת בשר שיש להשמירו.
16. יותקן אגף מיוחד לטיפול תעשייתי בעצמות, בחלב, בעורות, בדם, ברגליים, בטלפיים ובקרניים.
17. ייבנה מבנה מיוחד לשחיטת בהמות חולות או איחסון גופות חשודות.
18. תיבנה רפת בשטח בית־המטבחים בעלת כושר־קליטה של בהמות לשני ימי־שחיטה לפחות.
19. יותקן מיתקן לניקוי וחיטוי כלי־רכב.
20. תיבנה מכבסה לניקוי בגדי העובדים.
21. לרשות בית־המטבחים יעמדו כלי־רכב במספר מספיק שבית־קיבולם בנוי עם רפנות, רצפות, גג, דלתות־בירוד בעובי של לפחות 8 סנטימטרים שעם או מחומר אחר בעל תכונות־בירוד דומות, עם מערכת־תלייה ממתכת בלתי־מחלירה לתליית גופות וחלקי־גופות ובשר. כלי־הרכב יהיו מצויידים במערכת־קירור מכנית אוטומטית להחזקת טמפרטורה של לא יותר מ־2° צלזיוס בכל עת הימצא בהם הבשר ומצויידים בקשר אלחוטי עם בית־המטבחים.

תוספת שלוש עשרה

אלה בתי מטבחים שמנהל השירותים הוטרינריים רשאי ליתן לגביהם היתר הקמה והפעלה:

[תיקונים: התשמ"א
(מס' 2), התשמ"א,
התשמ"ג, התשמ"ד]

(1)

חולון	השרון (נתניה)
חיפה	חדרה
ירושלים	רעננה
באר־שבע	המשולש
הדרום	אום אל פאחם
הגליל (צפת)	בית שאן

עמק יזרעאל	דיר אל אסעד
מג'דל שמש	מרום הגליל
נצרת	ירכא
שפרעם	רהט

(2) בתי נחירת חזירים:

אעבלין

מעיליא

המכון למחקר שליד קיבוץ להב.

כ"ג בשבט התשכ"ד (6 בפברואר 1964)

משה דיין
שר החקלאות